

Sygnatura akt II Ca 2489/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Lucyna Rajchel
-----------------	--------------------

po rozpoznaniu w dniu 3 stycznia 2019 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) S.A. (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie z dnia 28 września 2018 r., sygnatura akt XII C 1486/18/P

I. zmienia zaskarżony wyrok w punktach 1 i 3 w ten sposób, że:

- w punkcie 1. kwotę „3.160,12 zł (trzy tysiące sto sześćdziesiąt złotych i dwanaście groszy” zastępuje kwotą „13.280,52 zł (trzynaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt złotych 52/100)”;

- punktowi 3 nadaje brzmienie: „zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę „3.917 zł (trzy tysiące dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.”;

II. oddala dalej idącą apelację;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki 2100 zł (dwa tysiące sto złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Lucyna Rajchel

UZASADNIENIE

Niniejsza sprawa była rozpoznana przez Sąd Rejonowy w postępowaniu uproszczonym. Również Sąd Okręgowy jako Sąd II instancji rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym.

Sąd Odwoławczy nie prowadził postępowania dowodowego, zatem na zasadzie art. 505¹³ § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku obejmować będzie jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie niemal w całości.

Sąd Okręgowy przyjmuje za własne ustalenia Sądu Rejonowego, czyniąc je podstawą swojego orzeczenia. Jednocześnie jednak Sąd Okręgowy dokonuje częściowo odmiennej oceny prawnej powyższych ustaleń, w zakresie kwestionowanym przez apelującego.

Kwestią decydującą przy ocenie zasadności dochodzonego przez powoda roszczenia, jest problem abuzywnego charakteru postanowień umownych. Trzeba też zwrócić uwagę na pewną specyfikę zawartej pomiędzy stronami umowy, która nie ma charakteru typowej umowy ubezpieczenia. Strony w umowie przewidziały wprawdzie określone wypadki, których ziszczenie miało spowodować wypłatę przez stronę pozwaną sumy ubezpieczeniowej, jednak główny cel umowy był typowo inwestycyjny. Umowa zawarta pomiędzy stronami ma zatem charakter umowy mieszanej-ubezpieczenia na życie z funduszem kapitałowym, i o ile trudno mówić o wzajemnym charakterze umowy w odniesieniu do jej części ubezpieczeniowej, to pewnej ekwiwalentności należałoby się spodziewać w części inwestycyjnej. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, iż postanowienie zawarte Ogólnych Warunków Ubezpieczenia i pkt 15 załącznika nr 1 do OWU Tabeli opłat i limitów stanowi niedozwoloną klauzulę umowną, która zgodnie z art. 385² k.c. nie wiąże powoda. Strona pozwana nie miała więc podstaw pobierać opłaty likwidacyjnej i zgodzić trzeba się z wszystkimi argumentami przytoczonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku w tej kwestii. Okoliczności powyższe nie były przy tym kwestionowane w apelacji, albowiem skarżący zarzucił wyłącznie, że nieuzasadnione jest twierdzenie, że powód powinien otrzymać wyłącznie zwrot zainwestowanych środków bez prawa do wypracowanego przez te środki zysku.

Trafnie wskazuje apelujący, że zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. niedozwolone postanowienie umowne nie wywołuje skutków prawnych (jest bezskuteczne albo nieważne) ipso iure i ab initio, co sąd uwzględni z urzędu. Nieskuteczność postanowienia nie wpływa co do zasady na moc pozostałych postanowień; art. 58 § 3 k.c. nie ma tu zastosowania. Regulacja ta ma na względzie konieczność ochrony interesu konsumenta, któremu może zależeć na realnym wykonaniu umowy. Stanowisko Sądu Rejonowego, które sprowadza się do rozszerzenia skutku uznania za abuzywne klauzul umownych na inne postanowienia umowy, jest pozbawione podstaw. Umowa nie jest nieważna w całości, a uznanie za bezskuteczne regulacji dotyczącej tzw. opłaty likwidacyjnej nie powoduje, że strony są obowiązane do zwrotu wzajemnych świadczeń. Umowa została bowiem rozwiązana w trybie przewidzianym zgodnie z OWU, niezrozumiałe jest więc stanowisko Sądu Rejonowego, iż wobec faktu, iż doszło do rozwiązania umowy przed terminem na skutek braku dalszego opłacania składek przez powoda, to powód nie jest uprawniony do otrzymania wartości wykupu wyliczonej zgodnie z definicją zawartą w OWU z wyłączeniem jedynie pomniejszenia w sposób tak wskazany z uwagi na abuzywność tego ostatniego postanowienia.

W tej sytuacji, zgodnie z postanowieniami umowy, rozwiązanie umowy obliguje stronę pozwaną do wypłacenia powodowi wartości wykupu, tj. kwoty stanowiącej iloczyn liczby jednostek uczestnictwa znajdujących się na rachunku, nabytych za składki regularne i składki dodatkowe i ceny sprzedaży jednostki uczestnictwa, która w rozpoznawanej sprawie wynosi **13 280,52 zł**. Okoliczność, iż w tym konkretnym przypadku wysokość tego iloczynu jest wyższa niż suma uiszczonych przez powoda składek nie oznacza, iż powód uzyska świadczenie wyższe niż należne mu na podstawie tej umowy, a wręcz przeciwnie kwota tego świadczenia wprost wynika zawartego przez strony stosunku umownego. Okoliczność, iż strona pozwana nie jest uprawniona do pobrania z powyższej kwoty jakiegokolwiek części pokrywającej poniesione przez nią koszty wynika jedynie z tego, iż sformułowała ona postanowienia mające ją chronić przez konsekwencjami rozwiązania umowy przed ustalonym terminem w taki sposób, który stanowił klauzule niedozwolone. Konsekwencją uznania pewnych postanowień umownych za abuzywne jest ich wyeliminowanie z treści tego stosunku umownego przy zachowaniu jego pozostałej treści. Ponieważ z treści postanowień umowy łączącej strony nie wynika, aby w przypadku wcześniejszego rozwiązania umowy powodowi nie należał się jakikolwiek „zysk”, który wypracowały wpłacone przez niego składki w trakcie trwania umowy, to nie ma podstaw aby odmówić powodowi zasądzenia pełnej kwoty objętej niniejszym powództwem.

W świetle powyższego poddać należało ocenie powództwo oddalone przez Sąd Rejonowy z uwagi na zasady współzycia społecznego.

Sąd Okręgowy nie podziela w tym zakresie stanowiska Sądu Rejonowego. Słusznie powód zarzuca, iż Sąd Rejonowy oddalając powództwo w zakresie kwoty 10 120,40 zł wraz z odsetkami niewłaściwie zastosował art. 5 k.c. Zwrócić uwagę należy, że Sąd Rejonowy nie miał wątpliwości co do faktu, że postanowienia umowy w zakresie, w jakim wprowadzały mechanizm pozwalający na obniżenie należnego powódce świadczenia wykupu bez odniesienia się do rzeczywistych kosztów poniesionych przez pozwaną są abuzywne. Samo takie stwierdzenie powinno być wystarczającym argumentem przeciwko udzieleniu stronie pozwanej ochrony na podstawie art. 5 k.c. To właśnie nielojalna postawa ze strony pozwanej doprowadziła do podpisania przez powódkę umowy zawierającej klauzule niedozwolone. Takie działanie strony pozwanej było nakierowane na niekorzyść konsumenta. Sąd Rejonowy, zarzucając zatem powódce nielojalne postępowanie winien był dokonać oceny tego działania w kontekście postępowania pozwanej, a takiego zestawienia nie dokonał.

W ocenie tut. Sądu zestawienie postawy powódki z działaniem strony pozwanej wypada na niekorzyść tej ostatniej. Z tego względu żądanie powoda powinno zostać również uwzględnione w zakresie pozostałej kwoty wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od ustalonej przez Sąd Rejonowy daty wymagalności roszczenia tj. od dnia 6 lutego 2018 roku.

Uwzględnienie apelacji spowodowało konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego i orzeczenia o nich na zasadzie art. 100 k.p.c. Sąd Okręgowy miał na uwadze, że powództwo było niezasadne jedynie w nieznacznym zakresie co do żądania odsetkowego (żądanie pozwu zawierało zasądzenie odsetek od dnia 5 lutego 2018 r.), stąd kosztami postępowania w całości obciążył stronę pozwaną. Na koszty poniesione przez powoda złożyły się opłata od pozwu – 300 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3.600 zł ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., oddalając apelację na podstawie art. 385 k.p.c. w nieznacznym zakresie tj. w zakresie podtrzymanego żądania co do odsetek za dzień 5 lutego 2018 r.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 100 k.p.c. (mając na uwadze, że oddalone zostało żądanie jedynie w zakresie odsetek za jeden dzień), a na koszty poniesione przez powoda złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 1800 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 5 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz opłata od apelacji w wysokości 300 zł.

SSO Lucyna Rajchel